

Az öröklés két külön útja

Örökölni két úton lehet. Vagy a törvény által meghatározott törvényes örökösként, vagy az örökhagyó akaratából végintézkedés alapján.

1. Törvényes öröklés

A törvény, ebben az esetben a Polgári Törvénykönyv tartalmazza az örökléssel kapcsolatos szabályokat. Meghatározza, hogy kik azok a rokonok, akik az örökhagyó örökösei lehetnek és milyen sorrendben. Ezt hívjuk törvényes öröklésnek, hiszen nem az örökhagyó dönti el, hogy vagyona kire szálljon, hanem maga a törvény.

2. Öröklés végintézkedés alapján

Az örökhagyó is gondoskodhat róla, hogy utána ki és hogyan örököljön. Ezt végrendelet formájában is megteheti. Ha az örökhagyó készített végrendeletet, akkor ez lesz az irányadó és nem a törvény. Ehhez azonban fontos, hogy a végrendelet érvényes legyen. A törvény előír bizonyos szabályokat a végrendelettel kapcsolatban. Ha ezeket nem tartják be, akkor a végrendelet érvénytelen lesz. Ilyen esetben pedig ismét csak a törvény szerinti öröklés valósulhat meg.

Szabadon végrendelkezhetünk?

A Polgári Törvénykönyv kimondja, hogy

„Az örökhagyó a halála esetére vagyonáról vagy annak egy részéről végintézkedéssel szabadon rendelkezhet.”

Vagyis bárki dönthet úgy, hogy szeretne végrendelkezni. Megteheti ezt minden vagyonával kapcsolatban, de arra is van lehetőség, hogy csak egy részéről döntsön ő maga. Ez utóbbi esetben a végrendeletben nem szereplő vagyon sorsa a törvényes öröklés szabályai szerint dől el.

A végrendelet fajtái

A végrendeletnek több fajtája is van: közvégrendelet, írásbeli magánvégrendelet és kivételes esetekben szóbeli végrendelet is lehetséges.

1. Közvégrendelet

Ezt közjegyző előtt lehet tenni és szigorú formai előírásai vannak. Szerencsére ezt nekünk nem kell mind részletesen ismerni, hiszen ez a közjegyző feladata.

Nem minden közjegyző járhat azonban el, hiszen a végrendeletkéző és házastársának hozzátartozója, gyámja vagy gondnoka előtt ezt nem lehet megtenni. Hiába hát ilyen esetben a rokon, aki éppen közjegyző, hozzá nem fordulhatunk.

A Polgári Törvénykönyv azt is előírja, hogy kire nem hagyható vagyon egy közvégrendeletben:

„Érvénytelen az a juttatás, amely a közvégrendelet tételében közreműködő személy, valamint ennek hozzátartozója, gyámoltja vagy gondnokoltja javára szól.”

Bizonyos személyek esetén csak a közvégrendelet járható út, ha írásban szeretnék tudni az utolsó akaratukat.

„Aki vak, írástudatlan vagy olvasásra vagy nevének aláírására képtelen állapotban van, írásban érvényesen kizárólag közvégrendeletet tehet.”

2. Írásbeli magánvégrendelet

Saját magunk kétféle módon is elkészíthetjük a végrendeletünket.

- Saját kezűleg írjuk, vagy
- mással íratjuk meg.

Fontos, hogy ha nem kézzel írjuk, hanem mi magunk, de számítógéppel készítjük el, akkor az nem minősül saját kezűleg megírt végrendeletnek. Ilyen esetben a mással megíratott végrendelet szabályait kell betartani.

A különleges kódokat, jeleket, számokat és a gyorsírást pedig ebben az esetben felejtjük el, az mindenképpen érvénytelen lenne.

3. Szóbeli végrendelet

Csak kivételes esetekben lehet szóban végrendelkezni. A törvény úgy határozza ezt meg, hogy **csak akkor, ha valaki az életét fenyegető olyan rendkívüli helyzetben van, ami nem teszi lehetővé az írásbeli végrendelet megtételét.**

„A szóbeli végrendelet akkor érvényes, ha a végrendelkező két tanú együttes jelenlétében a tanúk által értett nyelven végakarátát egész terjedelmében szóban – vagy jelnyelvet használó végrendelkező esetén jelnyelven – előadja, és egyidejűleg kijelenti, hogy szóbeli nyilatkozata az ő végrendelete.”

7 fontos szabály: Hogyan lehet érvényes a végrendelet?

1. **Csak személyesen.** Vannak dolgok az életben, amit magunknak kell megcsinálni. Ilyen a végrendelkezés is. A törvény kiköti, hogy „végrendelkezni személyesen lehet”. Vagyis arra nincs mód, hogy meghatalmazzunk valakit, hogy helyettünk elmenjen a közjegyzőhöz, ügyvédhez elkészíttetni a végrendeletünket.
2. **Fontos, hogy szerepeljen rajta a készítés dátuma.**
3. **Sajátkezűleg írt végrendelet esetén azt az elejétől a végéig a személynek magának kell írnia.** Ahogy már említettem, a géppel történő írás nem minősülhet ilyennek. Ebben az esetben tehát fontos a kézírás.
4. **Nem hiányozhat az aláírás.**
5. Ha nem mi magunk írjuk kézzel a végrendeletet és az több lapból áll, akkor **minden lapot alá kell írni.**
6. Tanúk esetén a **tanúk aláírása sem hiányozhat** és azt is fel kell tüntetni, hogy ők, mint tanúk írták alá az iratot. Több lapból álló végrendelet esetén minden lapon ott kell lennie a tanúk aláírásának is.
7. Több lapból álló végrendelet esetén **minden lapot folyamatos sorszámmal kell jelölni.** Vagyis minden lapot be kell számozni, és az első után véletlenül

sem következhet a harmadik oldal. A számozásnak egymás után, kihagyás nélkül kell szerepelnie.

Mikor kellene tanúk?

Más által írt végrendelet esetén két tanú együttes jelenlétében kell a végrendelezőnek aláírnia a végrendeletét. Ha esetleg már korábban aláírta, ekkor az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében kell a magáénak elismernie.

Fontos, hogy a két tanúnak együtt kell jelen lennie, vagyis az nem megoldás, hogy előbb elszaladunk az egyik szomszédhoz, aki az első tanú, majd átmegyünk a másikhoz is.

Ki lehet tanú?

Csak olyan személy lehet tanú, aki a végrendelező személyazonosságának tanúsítására képes. Nem lehet korlátozva tanúkénti közreműködésben, vagyis például nem lehet kiskorú személy. Bár nyilvánvalónak tűnhet, de fontos, hogy a tanú írástudó legyen.

„Az írásbeli magánvégrendelet érvényességének nem feltétele, hogy a tanú a végrendelet tartalmát ismerje, vagy tudjon arról, hogy végrendelet tételénél működött közre.” Vagyis a tanú szerepe nem az, hogy pontosan tudja mit és mire hagyunk. Az ő szerepe annyi, hogy azt tanúsítja, ki írta alá az iratot.

A fentiek nem térnek ki minden szabályra. Ha végrendeletet szeretnénk készíteni, érdemes ügyvédhez, közjegyzőhöz fordulni, mert egy érvénytelen végrendelet szeretteinknek okoz majd problémát, sok esetben évekig tartó pereskedést.

A cikk szerzője: [Dr. Kocsis Ildikó](#), ügyvéd.

forrás: erthetojog.hu